

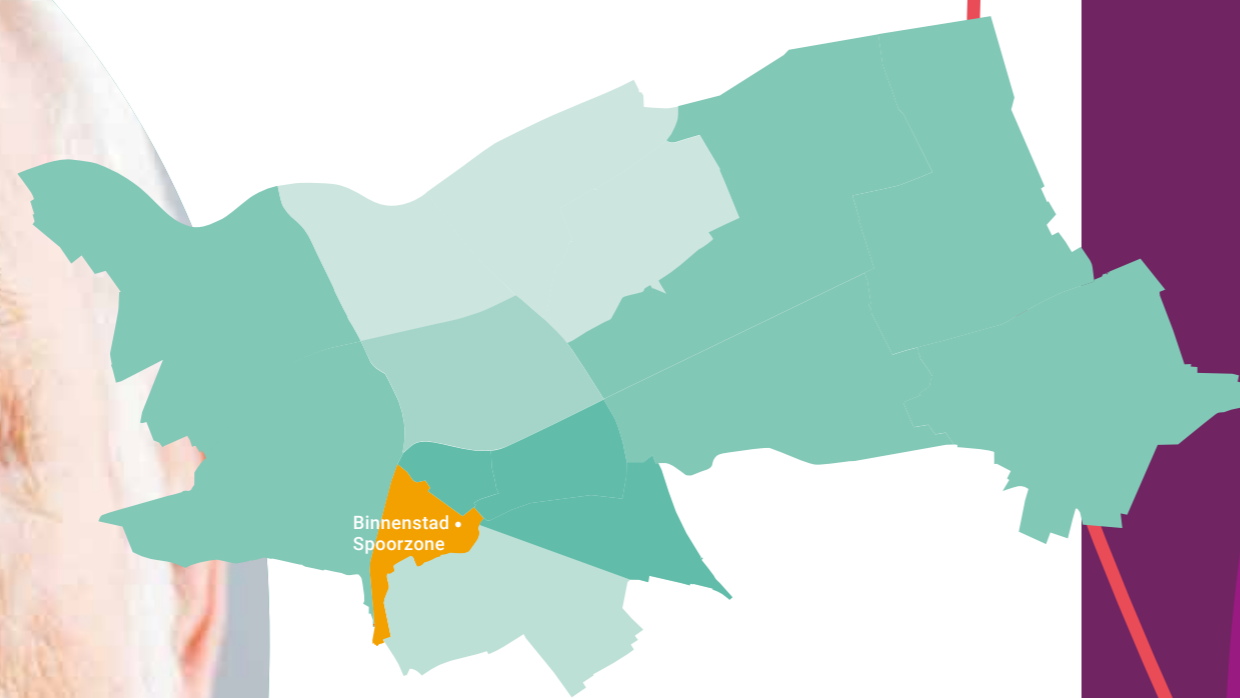

Gebiedsplan 2025

Binnenstad - Spoorzone

Farent
GEBIEDSTEAM
Binnenstad • Spoorzone

Samen maken wij de wijk sterker!

Inhoudsopgave

1. Kenmerken van het gebied	4
2. Het verhaal	6
3. Krachten en kansen	7
4. Impact/effort matrix	9
5. Focus 2025 – een analyse	11
6. Tenslotte	12

Colofon

Titel: Gebiedsplan 2025 - Binnenstad, Spoorzone

Publicatiedatum: December 2024

Uitgave door: Farent Sociaal Werk

Auteurs: Saskia Hordijk en Ellen Huinink

Vormgeving: VisionArt Creatie & Communicatie

Om het gebiedsplan effectief en transparant te maken, hebben we gebruik gemaakt van kwalitatieve input en kwantitatieve data. De kwalitatieve data komen vanuit de ervaringen en belevingen van medewerkers van Farent, gemeente 's-Hertogenbosch, GGD, MEE en Jongerenwerk073. In twee ontwerpsessies hebben we met elkaar de sterke en minder sterke punten opgehaald en focus aangebracht. De kwantitatieve data zijn beschikbaar gesteld door de gemeente 's-Hertogenbosch, die met medewerking van Remo van Boerdonk zijn geanalyseerd. Deze gegevens vormen de basis van dit gebiedsplan. Gebruik deze kwalitatieve en kwantitatieve data als basis voor gezamenlijke initiatieven en onderbouwde besluitvorming in de uitvoeringsplannen.

De data die in dit plan wordt gebruikt, is beschikbaar voor raadpleging via de netwerkcoördinator van het gebied.

Copyright: © 2024 Farent Sociaal Werk.

Fotografie: Shutterstock

Kenmerken van het gebied/ de wijken: kwantitatief (data)

	Wijken	
	Binnenstad	Spoorzone (Boschveld, Paleiswartier, Willemspoort)
Buurtscore (nee/nooit = 0 ja/zeker = 100)		
Voldoende sociale contacten	76,1	82,6
Eenzaam of alleen voelen	28,3	24,0
Moeite met rondkomen	19,7	11,5
Voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid	75,7	74,5
Schaalscore		
Sociale cohesie	5,9	6,4
Rapportcijfer		
Contact met buurtbewoners	6,5	7,0
Gezond leven	7,5	7,7
Gelukkig zijn	7,6	7,7
Percentages		
Kan voor hulp terecht bij bekenden	74%	75%
Huishouden met laag inkomen	6%	5%
Huishoudens met bijstandsuitkering	6%	4%
Doet wel eens vrijwilligerswerk	42%	40%
Afgelopen 12 maanden actief in de buurt geweest	35%	38%
Mantelzorgers	12%	12%

Wijk/ buurt	aantal inwoners totaal	% inwoners 0-3 jaar	% inwoners 4-11	% inwoners 12-17	% inwoners 18-24	% inwoners 25-39	% inwoners 40-54	% inwoners 55-64	% inwoners 65-74	% inwoners 75-84	% inwoners >85	% sociale huurwoningen	% inwoners geboren buiten Nederland	% inwoners geboren buiten Europa
0101 Binnenstad centrum	6960	1%	2%	2%	13%	38%	15%	12%	9%	6%	1%	21%	17%	9%
0102 Binnenstad oost	1905	1%	3%	3%	10%	25%	16%	15%	12%	8%	6%	42%	11%	7%
0104 Binnenstad noord	933	2%	1%	1%	5%	21%	14%	14%	17%	15%	10%	71%	16%	11%
0105 Het Zand	2588	2%	3%	2%	15%	36%	15%	14%	9%	3%	1%	39%	24%	15%
0106 Vugterpoort	380	3%	12%	12%	5%	7%	26%	13%	13%	8%	1%	0%	4%	3%
1101 Boschveld	3723	2%	1%	1%	11%	44%	12%	11%	10%	7%	1%	61%	24%	18%
1102 Paleiswartier	491	3%	1%	0%	5%	46%	12%	11%	16%	6%	0%	10%	17%	9%
1103 Willemspoort	1623	5%	7%	4%	5%	24%	21%	14%	11%	7%	1%	24%	15%	7%

Het verhaal van Binnenstad en Spoorzone 's-Hertogenbosch

Een divers en bruisend gebied

De Binnenstad en Spoorzone van 's-Hertogenbosch vormen samen een levendig en divers gebied waar historie en moderniteit hand in hand gaan. De gemeente heeft de ambitie uitgesproken om deze zones te integreren tot de "Brede Binnenstad", een bruisend stedelijk gebied dat ruimte biedt aan wonen, werken, cultuur en recreatie. Dit stadsdeel ademt energie, met actieve inwoners, een diversiteit aan gemeenschappen en initiatieven die sociale structuren versterken. Tegelijkertijd zijn er ook vraagstukken rondom eenzaamheid, armoede en fysieke toegankelijkheid.

In de wijk Boschveld, gelegen binnen de Spoorzone, is de sociale structuur sterk ontwikkeld. De buurtcoöperatie Copernikkel speelt hierin een centrale rol door bewonersinitiatieven te faciliteren en als ontmoetingsplek te dienen. Hier komen diverse groepen samen voor activiteiten.

De Binnenstad is een smeltkroes van verschillende doelgroepen: van gezinnen met kinderen tot studenten, van vluchtelingen tot mensen met psychiatrische problemen, dakloosheid of een verslavingsverleden. Wat opvalt, is dat deze uiteenlopende groepen grotendeels in harmonie samenleven, wat de kracht van de wijk benadrukt. Toch zijn er sociaal-maatschappelijke bubbels waarin groepen weinig met elkaar in contact komen, zoals tussen arm en rijk. De score van de Binnenstad is laag wat betreft contacten met buurtbewoners.

Het Paleiskwartier blijft een wat geïsoleerde enclave binnen de dynamiek van de Spoorzone en de sociale cohesie is er minder zichtbaar. Bovengemiddeld zijn er weinig voldoende sociale contacten en kan men niet voor hulp terecht bij bekenden. De wijk herbergt voornamelijk hoogopgeleide professionals en studenten, wat resulteert in sociaal-maatschappelijke bubbels zonder veel kruisbestuiving tussen verschillende groepen.

De fysieke infrastructuur kent uitdagingen. Het wijkplein in de Binnenstad is moeilijk bereikbaar door beperkt en betaald parkeren, wat de toegankelijkheid vermindert.

Gezondheidskwesaties zijn ook aanwezig, met name in oudere sociale huurwoningen waar schimmelproblematiek voorkomt. Armoede en eenzaamheid zijn zorgpunten die aandacht behoeven. Hoewel er veel aandacht is voor gezond leven, blijft het een uitdaging om de meest kwetsbaren in de wijk te bereiken. De samenwerking tussen praktijkondersteuners GGZ en gebiedsteams verloopt goed, met structureel overleg om deze problemen aan te pakken.

Vrijwilligerswerk floreert in de Binnenstad en Spoorzone, met talrijke kinderactiviteiten en actieve bewoners die energie in de wijk steken. De aanwezigheid van fysieke ontmoetingsplekken, zoals huiskamers en buurtcentra, draagt bij aan laagdrempelige communicatie tussen inwoners en gebiedsteams. De buurtkrant en betrokken wijknetwerken, spelen een cruciale rol in het versterken van de gemeenschap.

Krachten en kansen van Binnenstad en Spoorzone

We werken met elkaar vanuit de basisopdracht van de gemeente 's-Hertogenbosch:

We willen dat alle inwoners van 's-Hertogenbosch hun talenten kunnen ontplooiën, gezond kunnen leven en indien nodig op een eenvoudige manier een beroep kunnen doen op hulp en ondersteuning die nabij en vrij toegankelijk is zonder beschikking. De basisondersteuning draagt bij aan de versterking van de sociale structuur door inwoners en informele organisaties te ondersteunen bij het organiseren van activiteiten en onderlinge hulp. Daarnaast organiseert de basisondersteuning zelf laagdrempelige activiteiten en hulp in buurten en wijken, in buurtcentra en op scholen, zodat inwoners hun talenten kunnen ontwikkelen en zoveel mogelijk naar vermogen mee kunnen doen aan de samenleving. Hiermee ondersteunt de basisondersteuning de beweging van individuele hulp naar collectieve ondersteuning.

- Hierin worden 5 thema's genoemd:
1. Talent ontplooiën
  2. Gezond leven
  3. Hulp, nabij en eenvoudig
  4. Versterken sociale structuur
  5. Van individueel naar collectief

Op basis van deze thema's hebben we in twee sessies de sterke en minder sterke punten van het gebied opgehaald. Of wel de krachten en de kansen:

Kracht

Kans

3

	Kracht	Kans
Talent ontplooiën	Boschveld heeft een sterke cultuur van vrijwilligerswerk en veel energie voor gemeenschapsprojecten.	Het potentieel van studenten in Paleiskwartier en Boschveld blijft onderbenut. Er is onvoldoende zicht op hun talenten en behoeften. Scholen kunnen een belangrijke partner zijn in het ontdekken en benutten van deze kansen.
Gezond leven	Er zijn al initiatieven zoals structureel overleg tussen POH GGZ en gebiedsteams. Actieve vrijwilligers bieden mogelijkheden voor preventieve gezondheids-campagnes.	De mentale gezondheid van jongeren én eenzaamheid onder jongeren en ouderen vragen meer aandacht. Toegankelijke inlooplocaties voor jongeren ontbreken. In Boschveld zijn problemen zoals schimmelproblematiek in sociale huurwoningen een aandachtspunt.
Hulp, eenvoudig en nabij	De korte lijnen tussen gebiedsteams en projecten zoals Copernikkel maken hulp laagdrempelig. De wijkmanagers en betrokken partners dragen bij aan een sterk netwerk.	Er wordt nog onvoldoende aangesloten bij de scholen; hier liggen mogelijkheden en kansen. Fysieke locaties voor samenwerking, zoals een centrale werkplek voor teams, ontbreken. Wijkpleinen kunnen beter worden benut als centrale punten voor dienstverlening, mits de bereikbaarheid wordt verbeterd. Niet echt zicht op de dienstverlening van de wijkpleinen in dit gebied.
Versterken sociale structuur	Diverse groepen kunnen samenleven, vooral in de Binnenstad. Initiatieven zoals buurtkranten en wijkactiviteiten dragen bij aan cohesie.	Meer verbinding tussen verschillende sociale bubbels is nodig, zoals tussen arm en rijk. Ook kunnen bewoners met sterke sociale netwerken worden gemobiliseerd om kwetsbare groepen te ondersteunen.
Van individueel naar collectief	Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan kinderactiviteiten en buurtprojecten.	Er is meer aanpak rondom schulden nodig. Het is een senioreiland met volop eenzaamheid. Wie zijn hier al mee bezig? Er is al zoveel. Collectieve aanpakken rondom schulden, eenzaamheid en mantelzorg zijn onderontwikkeld. Er is behoefte aan meer verbinding tussen individuen door gezamenlijke projecten.

Impact/effort matrix

Om met elkaar te kunnen bepalen waar we gaan beginnen, waar we de focus op leggen, hebben we de impact/effort matrix ingevuld. Op deze manier zie je waar we het beste kunnen beginnen, namelijk met datgene dat weinig moeite kost, maar een hoge impact heeft.

	Hoge impact		
Weinig moeite	<p>We gaan Lief & Leed Straatjes opzetten: Kleine gebaren in buurten, zoals attenties en hulpacities, versterken de sociale cohesie. Dit zorgt ervoor dat mensen zich gezien voelen en gemakkelijker hulp vragen of aanbieden binnen hun eigen omgeving.</p> <p>We gaan meer samenwerken met disciplines, zowel intern als extern, stedelijke projecten, casemanagers als vrijwilligersorganisaties. Een integrale samenwerking vergroot de slagkracht van initiatieven en zorgt voor een meer samenhangende ondersteuning aan bewoners.</p> <p>We gaan contact houden met buurt-ondernemingen. Lokale ondernemers zijn belangrijke schakelpunten in de gemeenschap; door contact te onderhouden, kunnen we gezamenlijk werken aan sociale en economische vooruitgang in de wijk.</p> <p>We gaan studenten demografisch in beeld krijgen: Een goed overzicht van jonge bewoners helpt ons gerichte activiteiten te organiseren die aansluiten bij hun wensen en bijdragen aan hun binding met de wijk.</p>	<p>We gaan behoeftepeilingen bij inwoners doen om hen te vragen naar behoeften rondom vraagstukken. Door bewoners direct te vragen naar wat zij belangrijk vinden, sluiten initiatieven beter aan bij de werkelijke behoeften, wat eigenaarschap en betrokkenheid vergroot.</p> <p>We gaan relaties met het bedrijfsleven en de culturele sector opbouwen om te werken aan talentontplooiing. Samenwerkingen met nieuwe sectoren bieden unieke kansen voor persoonlijke ontwikkeling en versterken het creatieve en economische potentieel van de wijk.</p> <p>We gaan instromers in de wijk een zachte landing geven. Met gerichte ondersteuning voelen nieuwe bewoners zich welkom en geïntegreerd, waardoor sociale verbinding en inclusiviteit wordt bevorderd.</p> <p>We gaan onderzoeken wat de locaties van de wijkpleinen en Gebiedsteams nu te bieden hebben en daarna bekijken welke veranderingen nodig zijn. Een analyse van bestaande voorzieningen helpt ons om beter in te spelen op de behoeften van bewoners en maakt onze locaties toegankelijker en effectiever.</p> <p>We gaan de behoeften ophalen over gezondheid in de breedste zin van het woord voor het project Samen Gezond: Door breed te inventariseren welke gezondheidsthema's spelen, kunnen we interventies ontwikkelen die de algehele vitaliteit in de wijk verhogen.</p>	Veel moeite
	Geen	Geen	
	Lage impact		

Focus 2025 - een analyse

Uit een analyse van de kwantitatieve gegevens en de kwalitatieve input op basis van belevingen en ervaringen in de wijken, komen een aantal punten die in 2025 aandacht behoeven:

Sociale cohesie versterken en bubbels doorbreken. Bevorder interactie tussen diverse bewonersgroepen, vooral in Paleiskwartier en Boschveld, waar sociale bubbels het meest zichtbaar zijn.

- **Kwantitatief:** Sociale cohesie scoort relatief laag in de Spoorzone (5,9) en gemiddeld in de Binnenstad (6,4). Dit suggereert ruimte voor verbetering in beide wijken, vooral in Boschveld en Paleiskwartier.
- **Kwalitatief:** In de beleving wordt benadrukt dat groepen weinig contact hebben, zoals tussen hoogopgeleide professionals en meer kwetsbare bewoners. In Paleiskwartier blijven bewoners sociaal geïsoleerd door beperkte kruisbestuiving tussen groepen.

Hulp en ondersteuning dichterbij brengen. Maak hulp toegankelijker, met speciale aandacht voor fysieke en sociale drempels in de Binnenstad en Spoorzone.

- **Kwantitatief:** Slechts 74-75% van de bewoners kan voor hulp terecht bij bekenden, wat duidt op een mogelijk gemis aan informele netwerken. Het aantal huishoudens met lage inkomens is beperkt (5-6%).
- **Kwalitatief:** Hoewel er korte lijnen zijn tussen gebiedsteams en initiatieven zoals Copernikkel, worden fysieke ontmoetingsplekken onvoldoende benut en zijn ze soms lastig bereikbaar. Bewoners ervaren een gebrek aan zichtbaarheid en centrale samenwerking.

Gezondheidsprogramma's gericht op specifieke problemen. Ontwikkel gerichte programma's voor gezondheidsproblemen zoals schimmelproblematiek in sociale huurwoningen en mentale gezondheid van jongeren.

- **Kwantitatief:** Gezond leven scoort goed (7,7 in de Spoorzone en 7,5 in de Binnenstad)
- **Kwalitatief:** De beleving wijst op specifieke uitdagingen zoals schimmelproblematiek in sociale huurwoningen en beperkte toegang tot gezondheidsinitiatieven voor kwetsbare groepen, waaronder ouderen en jongeren.

Vrijwilligerswerk en gemeenschapszin versterken. Bouw voort op de sterke vrijwilligersbasis in Boschveld en de Binnenstad, maar focus op inclusiviteit en diversiteit.

- **Kwantitatief:** Het percentage actieve buurtparticipatie (35%-38%) en de vrijwillige inzet is relatief hoog (40%-42%).
- **Kwalitatief:** Bewoners benoemen dat bestaande initiatieven niet altijd iedereen bereiken. In Paleiskwartier is er weinig aansluiting tussen groepen, ondanks de sterke aanwezigheid van hoogopgeleiden en studenten.

Tenslotte

Dit plan is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid opgesteld, ondanks dat het onder tijdsdruk is gemaakt. In de volgende stappen in het proces is nog voldoende mogelijkheid om ieders mening te horen en te verwerken in de uitvoeringsplannen.

Proces gebieds- en uitvoeringsplannen

November 2024:

- Medewerkersbijeenkomst: ophalen huidige situatie van de wijken als input voor het verhaal van het gebied
- Ontwerpsessie gebiedsplan: krachten, kansen en focus van een gebied als input voor de gebiedsplannen

December 2024:

- Conceptversie naar deelnemers en lectoraat Fontys ter controle
- 19 december: plan is klaar

Eerste kwartaal 2025

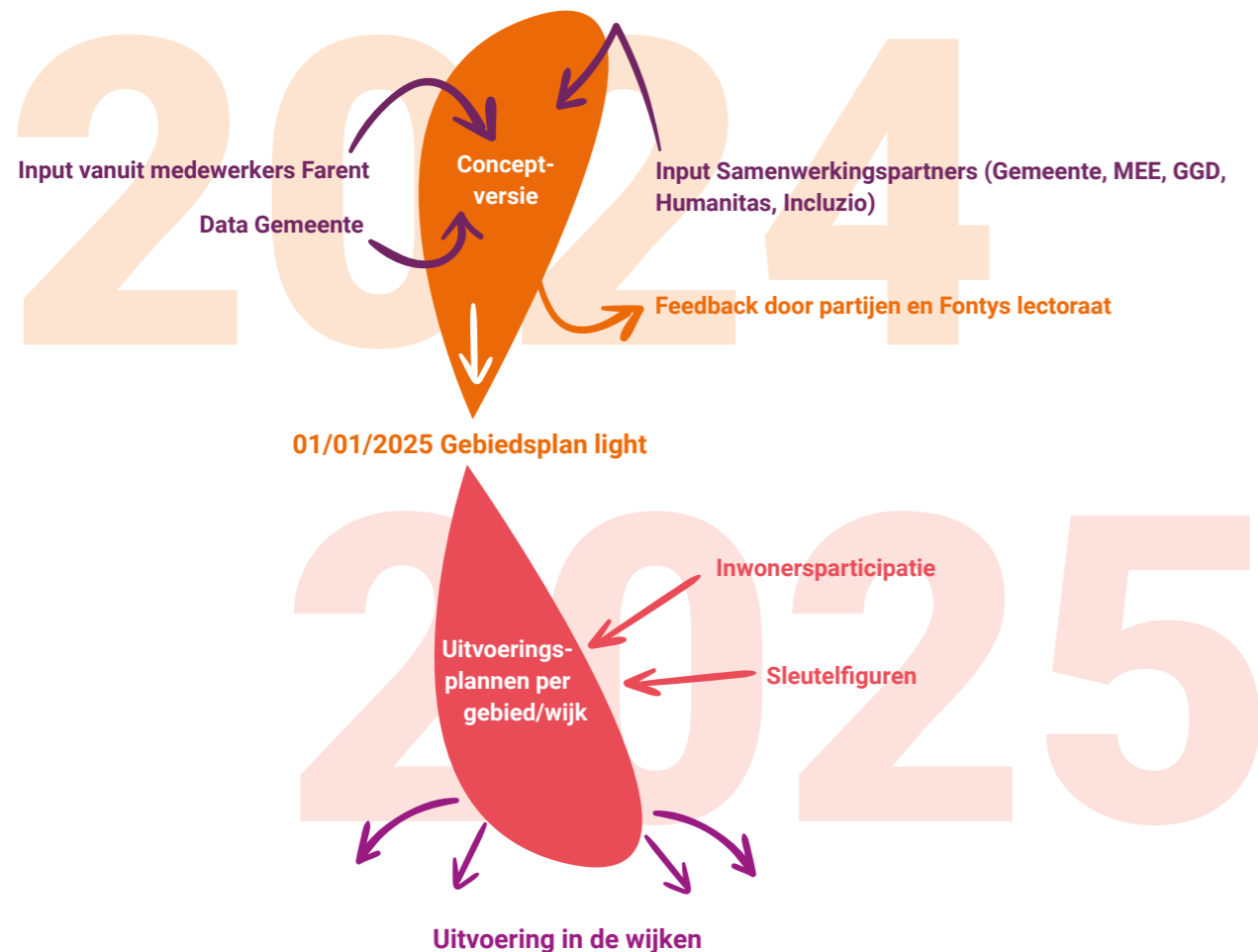
- Uitvoeringsplannen maken
- Gebiedsplan kan op kleine onderdelen aangescherpt worden en wordt dan vastgesteld voor heel 2025
- Uitvoeringsplannen worden elk kwartaal geëvalueerd en bijgesteld volgens de PDCA-cyclus

Q3 2025

- Start verzamelen data voor gebiedsplannen 2026

Q4 2025

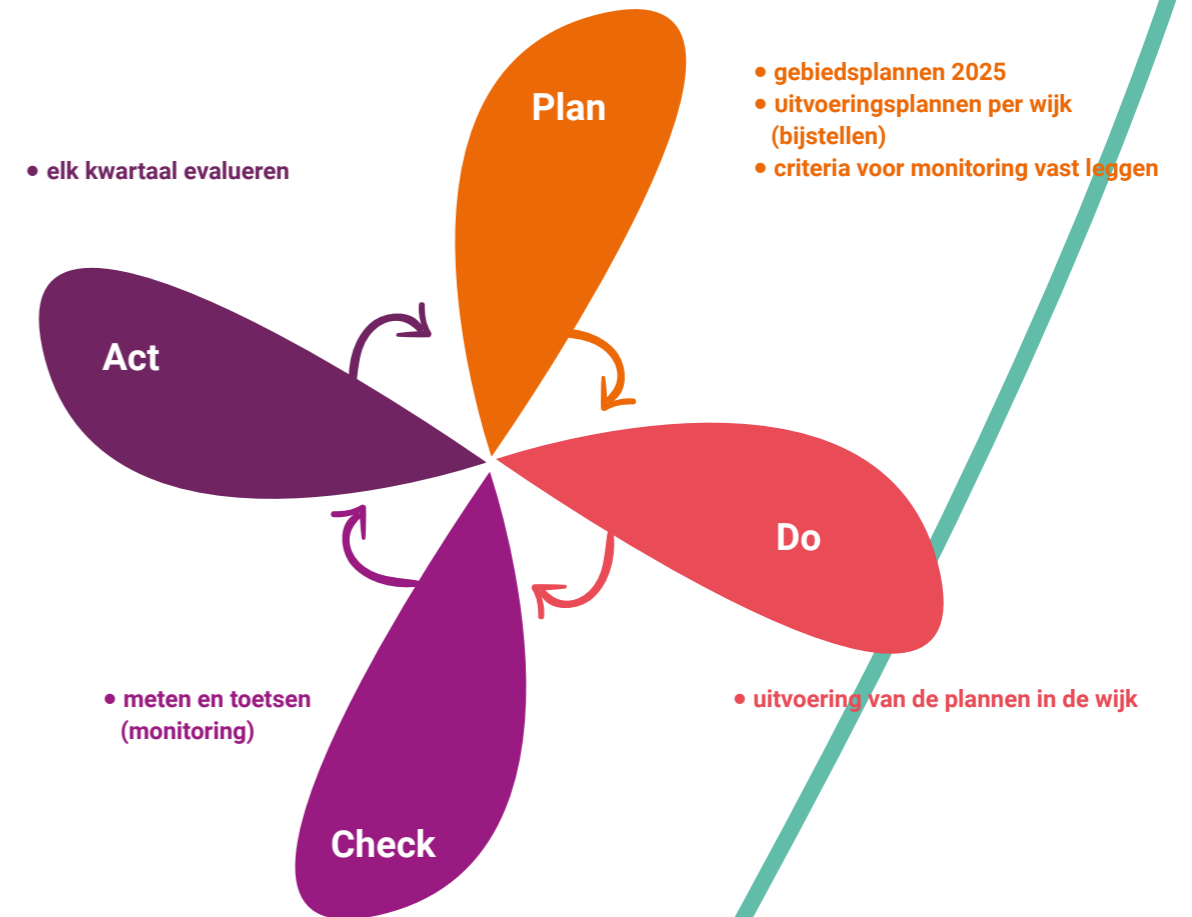
- Vormgeven gebiedsplannen 2026

Uitvoeringsplannen

Naast dit gebiedsplan, dat een globaal beeld van het gebied geeft en de focuspunten waar we in 2025 gezamenlijk aan gaan werken, zal de nadruk in de uitvoering op de uitvoeringsplannen komen te liggen. In dit plan wordt samen met inwoners en belangrijke partners de vraag beantwoord hoe het gebiedsplan in de wijken ten uitvoering komt. Dit vraagt om een nauwkeuring proces, waarbij iedereen gehoord wordt en duidelijke afspraken gemaakt worden.

Het gebiedsplan is voor 2025 vastgesteld. Het uitvoeringsplan wordt elk kwartaal geëvalueerd en bijgesteld.

Advies inhoud uitvoeringsplannen

Bekijk de kwantitatieve data en vergelijk deze met de kwalitatieve verhalen, ervaringen en belevingen: wat valt op, waar zitten de overeenkomsten en verschillen en welke leefgebieden verdienen aandacht?

Beschrijf dit in een uitvoeringsplan met de elementen:

- Urgentie: Waarom is het belangrijk dat dit aangepakt, uitgevoerd, veranderd wordt?
- Bereik: Wie bereik je met de plannen, wie profiteert van de aanpak, hoe ga je dit monitoren?
- Haalbaarheid: Hoe zorg je ervoor dat de plannen ook realistisch zijn en uitgevoerd kunnen worden?

088 - 023 75 00
www.farent.nl